

דף ז.

א"ח סימן תכט פעיף א

עין משפט ה.

א. שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום.^ו

הגה: מנהג לקנות חטים ולחלקן לעניים לצורך פסח.^ז וכל מי שדר בעיר י"ב חודש^ח נותן לזה באותה העיר שדר שם.

ו. מפסחים דף ו' שהרי משה ע"ה עומד בפסח ראשון ומזהירין על הלכות פסח שני, וה"ה בשאר ימים טובים, ובחג השבועות כתב הגאון דמספיק מיום א' בסיון. וי"א דרק בפסח צריך ל' יום שיש בו הלכות רבות, אבל בשאר ימים טובים די בכמה ימים קודם.

ובי"ט עצמו צריך לשאול ולדרוש בכל יום בהלכותיו כמו שאמרו בסוף מגילה דף ל"ב ע"ב.

ובפסח שבעינן ל' יום מתחילין מיום הפורים עצמו. והעיקר לדרוש לעם ולהורות להם המעשה אשר יעשון הן בשבת הגדול ושבת שובה, אבל אם תהיה הדרשה רק בפילפול או בדרוש בעלמא אין יוצאין בזה ידי חובתן. מש"ב אות ב'.

והר"ז כתב דעכשיו אין נוהגין לדרוש הלכות בחג עצמו לפי שהכל כתוב בספר אלא דורשים באגדה מענינו של יום. כה"ח אות ד'.

וע"פ מה שאמרו חז"ל בסנהדרין דף ק"א ע"א דכל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב, כתב השל"ה דבפ' שקלים ראוי ללמוד משניות שקלים ובפ' פרה מסכת פרה ובפ' החודש הלכות קידוש החודש, וכן מסכת פסחים בפסח ומסכת ביצה ביו"ט וחגיגה ומו"ק, וכן בכל זמן וזמן המסכת השייכת, בט"ב מסכת תענית, ובי"ד באייר הלכות פסח שני עכ"ל. וכ"כ במסכת סופרים פ' י"ח הלכה א' דכל המזכיר פסוק בעתו מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח חדש ומקריב עליו קרבן.

ז. הוא מנהג קדום מזמן הגמ' והוא מירושלמי פ"ק דב"ב.

ושיעור הנתינה כפי צרכו לימי הפסח, ופשוט דאם הוא עני גדול שאין לו במה לאפות המצה צריך לתת לו גם דמי האפיה, והוא בכלל "די מחסורו אשר יחסר לו". מ"ב אות ג'. ועוד כתב שם דעדיף לתת קמח שכבר טחון ולא חיטים, ונוהגים לחלק מצה. בה"ג אות י"ב. וכתב הכה"ח דאפי' ת"ח דאינם פורעים מס נותנים למעות חטים כיון שצדקה היא זו ולא מס, ויש חולקין. ומ"מ היכא שיש מנהג הת"ח ליתן אין לשנות. כה"ח אות ז'.

ח. אם רכש בה דירה הוא כאנשי העיר מיד וא"צ להמתין י"ב חודש. מב"ב דף ז' ע"ב במשנה, ועיין בחו"מ סי' קס"ג סעיף ב'. כה"ח אות ח'.

וה"ה העני הדר בעיר י"ב חודש חייבים לתת לו, כ"כ הב"י ביור"ד סי' רנ"ו, וכאן איירי

דף ז:

עין משפט א. יו"ד סימן רצג סעיף א

א. אסור לאכול חדש ט מתבואת חמשת המינים עד שיקרב העומר שהוא יום ט"ז בניסן י, שנאמר "ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה".

ב. היום שאין לנו עומר כ אסור כל יום ט"ז בניסן, ובהו"ל שעושין ב' יו"ט אסור כל יום י"ז ל עד תחילת ליל י"ח בניסן.

אפי" יש לו מזון ליי"ד סעודות נותנים לו מהקופה חטים. כה"ח אות ט'. אם אדם בא לדור בעיר ונתעכב בה י"ב חודש מחמת אונס אינו נותן, כמ"ש בחו"מ סי' קס"ג סעיף ב' בהרמ"א.

ומ"ש הרמ"א וכל מי שדר בעיר י"ב חודש, הב"י כתב בשם הסמ"ק דהיום מספיק ל' יום וכל אחד ומנהגו. כה"ח אות י"א.

ואם דעתו להשתקע הוי כאנשי העיר מיד, כמבואר ביו"ד שם.

ועני שבא להשתקע בעיר נותנים לו מיד אבל בלא שבא להשתקע אם אין לו ל' יום בעיר אין מחוייבין לתת לו חטים, אבל נותנים לו מצה כדין תמחוי של עניים. כה"ח אות י"ג.

ו ע"כ אם גבו לצורך קמחא דפסחא והותירו, אין לשנות לדברים אחרים אלא יתנו אותם לעניים לשאר צרכי פסח. כה"ח אות כ'.

כתב המ"ב באות ו' שאלה המשתמטים מליתן קמח לעניים יש עון בידם, וידוע מה שאמרו בגמ' סנהדרין ל"ה ובפי' רש"י שם.

ט. ממשנה ריש מסכת חלה, ובמנחות דף ע' ע"א. וחמשת מיני דגן הם: חטים, כוסמין, שעורים, שיבולת שועל, ושיפון.

י. במשנה מנחות דף ס"ח ע"א.

כ. שם במשנה ובסוכה דף מ"א ע"א. וכתב הט"ז דעיסה שנילושה בשמרים של חדש אסורה כל העיסה, ולא מהני ביטול בששים משני טעמים א' כל דבר שעשוי לטעם לא בטיל אפי' באלף, ב' הו"ל דבר שיש לו מתירין ויש שלא נזהרים בזה וטעות בידם.

ל. פלוגתא דאמוראי שם ופסקו הרי"ף והרא"ש בסוף פסחים כרבינא.